

Asia: VN/26600/2023

Lausuntopyyntö: Työryhmän mietintö ulosottosäätelyn uudistamisesta

Tulojen ulosmittaus

Lausuntonne yleisesti tulojen ulosmittausta koskevista muutosehdotuksista.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole lausuttavaa esitettävistä lakimuutoksista. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää kuitenkin erityistä huomiota esityksen yritysvaikutusten arviointiin. Esityksen vaikutuksia yritysten hallinnolliseen taakkaan tulisi pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti pyrkiä arvioimaan tarkemmin. Työ- ja elinkeinoministeriöllä on laatinut esimerkkilaskelman, jota voidaan hyödyntää hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Lausuntonne ehdotuksesta säilyttää velallisen suojaisuus takuueläkkeen tasolla (ehdotettu muutos ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ään).

-

Lausuntonne ehdotetuista ulosmittauksen määrän laskentasäännöistä (ehdotetut muutokset 4 luvun 49 ja 50 §:ään sekä ehdotettu uusi 49 a §).

-

Lausuntonne ehdotuksesta velallisen elatuksen varassa olevien henkilöiden huomioimiseen tulojen ulosmittauksessa (ehdotetut muutokset 4 luvun 48 ja 49 §:iin).

-

Lausuntonne ehdotuksesta poistaa vapaakuukausia koskevat säännökset sekä muuttaa ulosmittauksen rajoittamista koskevaa säännöstä. (Ehdotus muuttaa 4 luvun 51 § ja kumota 4 luvun 52 ja 53 §:t).

-

Lausuntonne työryhmän mietinnön jaksossa 5.1 esitetystä sekä oikeusministeriön muistiossa käsitellystä vaihtoehdosta, jossa velalliselle viran puolesta myönnettävät vapaakuukaudet säilytettäisiin osittain.

-

Lausuntonne ehdotetusta muutoksesta jatkuvan elatusavun perintää koskevaan säännökseen (ehdotettu muutos 4 luvun 54 §:ään).

-

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksista palkan maksajien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota esityksen yritysvaikutusten arviointiin. Esityksellä on vaikutuksia yritysten hallinnolliseen taakkaan, mutta niitä ei ole arvioitu edes suurpiirteisesti.

Tiedetään, että palkan ulosotto koskee noin 100 000 palkansaajaa (OM 2025:3). Vuoden aikana palkan ulosotto koskee jopa 160 000 palkansaajaa. Yritysten kokojakauma huomioiden tästä voidaan matemaattisesti päätellä, että palkan ulosottoa tekeviä työnantajayrityksiä on vuosittain arviolta 28 000 – 35 000 kappaletta. Lisäksi on huomioitava, että maksukieltoja noudattavien yritysten joukko vaihtuu säännöllisesti.

Kuten vaikutusarviossa on todettu, esityksestä koituu näille työnantajille kertaluontoisia kustannuksia palkanlaskennan sopeuttamisesta uuden lain mukaiseksi. Esityksessä on arvioitu, että työeläkevakuuttajien osalta kokonaiskustannukset olisivat yhteensä 160 000 – 600 000 € vuodessa. Palkanlaskentajärjestelmiä toimittavien yritysten lukumäärä on rajallinen, ja niistä 15 suurinta kattaa suurimman osan markkinasta. Työeläkevakuuttajien kustannusarvion perusteella järjestelmämuutuskustannus olisi järjestelmätoimittajille 600 000 € – 2,3 milj. €. Lisäksi kustannuksia voi tulla niille yrityksille, joilla on oma palkanlaskentajärjestelmä, johon muutokset täytyy tehdä.

Yritysten kokojakauman perusteella voidaan arvioida, että maksukieltoja noudattavia alle 20 hengen työnantajayrityksiä olisi arviolta 20 000 kappaletta ja niissä työskentelisi arviolta 26 000 ulosotossa olevaa eri palkansaaja vuosittain. Näissä yrityksissä maksukielto käsitellään todennäköisemmin manuaalisesti. Esimerkiksi viiden minuutin säästö käsittelyajassa vuosittain tarkoittaisi työ- ja elinkeinoministeriön Sääntelytaakkalaskurilla arvioituna 70 000 € säästöä vuosittaisessa hallinnollisessa taakassa. On kuitenkin todennäköistä, että joukko pienimpiä yrityksiä tekee palkanlaskennan manuaalisesti. Näissä tapauksissa palkan ulosmittauksen laskennan yksinkertaistuminen voisi keventää myös kuukausipalkan laskentaa ulosotossa olevien palkansaajien kohdalla. Jos alle 5 hengen työnantajayrityksissä ulosotossa olevien palkansaajien palkanlaskenta nopeutuisi tämän myötä 5 minuuttia joka kuukausi, tarkoittaisi se 4100 palkansaajan osalta vuosittain yhteensä noin 130 000 € kevennystä hallinnolliseen taakkaan.

Yllä olevassa esimerkkilaskelmassa kokonaistaakkavaikutus yrityskentälle jää melko vähäiseksi, sillä laskennan sujuvoituminen ja järjestelmäkustannukset pitkälti kumoavat toisensa 10 vuoden nettohyötyä tarkasteltuna. Lopullisessa hallituksen esityksessä olisi kuitenkin hyvä hahmotella

yrittäjiin kohdistuvaa taakkavaikutusta tarkemmin, mahdollisesta tässä lausunnossa esitettyä esimerkkilaskelmaa hyödyntäen. Jos esityksellä arvioidaan lopulta olevan olennaisia vaikutuksia yritysten hallinnolliseen taakkaan, tulisi ne hallitusohjelman mukaisesti arvioida euromääräisesti, esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön Sääntelytaakkalaskuria hyödyntäen.

Esityksen työllisyysvaikutukset on arvioitu kattavasti. Niiden osalta työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole huomautettavaa.

Muut ulosottokaaren muutosehdotukset

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velvollisuutta lähettää ulosmittauksen ennakkoilmoitus toistuvaistulon ulosmittauksesta ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotetut muutokset 3 luvun 33 ja 34 §:iin)

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että tällä ehdotuksella on vain vähäisiä vaikutuksia hallinnolliseen taakkaan.

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa luonnollisen henkilön rahavaroja koskevaa erottamisetua ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 21 §:n 1 momentin 6 kohtaan)

-

Lausuntonne ehdotuksesta lisätä lakiin velallisena olevan kuolinpesän rahavaroja koskeva erottamisetu ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu 4 luvun 21 §:n uusi 3 momentti)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisen maksusuunnitelman lakkauttamista koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 59 §:n 2 momenttiin)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisena olevalta kuolinpesältä ulosmitattujen varojen tilittämistä koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 6 luvun 16 §:n 1 momenttiin)

-

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Lausuntonne työryhmän ehdotuksesta muuttaa sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta koskevaa lainsäädäntöä.

-

Lausuntonne työryhmän ehdotuksen vaikutuksista. Arvioitko sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaukseen ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Henki- ja eläkevakuutusten ulosmittaus

Lausuntonne ehdotetusta ulosottokaaren 4 luvun 70 §:n muutoksesta ja sen arvioituista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne ehdotetusta vakuutusopimuslain 54 §:n muutoksesta ja sen arvioituista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Lausuntonne työryhmän muistiosta

-

Muut mietintöä koskevat huomiot

Lausunnonantajan muut huomiot työryhmän mietinnöstä, työryhmän varojen kohdentamista koskevasta muistiosta tai oikeusministeriön vapaakuukausia koskevasta muistiosta.

-

Mähönen Erno
Työ- ja elinkeinoministeriö